

MEGJEGYZÉSEK AZ ITM DIASORHOZ

'A hazai KFI rendszer finanszírozási és intézményrendszerének az átalakítása' Prof. Dr. Palkovics László innovációs és technológiai miniszter, Budapest, 2019. január 17.

Fleischer Tamás
2019. január 30.

4/30

„Fő megállapítások: Magyarország jelentősen elmarad innovációban a vezető európai országoktól. Ez elsősorban a kis- és középvállalatok kiemelkedően alacsony innovációs tevékenységének (termék, folyamat, marketing, szervezeti, in-house innováció) és a szellemi termékek (szabadalmak, védjegyek) alacsony arányának eredménye.”

Ebből sok minden következtethető, de az semmiképpen nem, hogy elsőként (és egyáltalán) éppen az akadémiai alapkutatások intézményrendszerét kellene gyorsan szétverni.

5/30

„Alacsony az alapkutatások aránya a teljes K+F-en belül”

Ebből biztosan nem arra következtetnék, hogy az alapkutatások akadémiai intézményrendszerétől kellene pénzt elvonni.

„...a felsőoktatási intézményekben alacsony az alkalmazott kutatások aránya.”

A döntően alapkutatásokat végző akadémiai intézetek felsőoktatáshoz csatolásával ezen az arányon csak tovább ronthatunk. (Ld. még különösen 29/30: 'az inkább alkalmazott tudományi fókuszú MTA intézetek' ugyanis nem az egyetemekhez, hanem a Bay Zoltán intézethez/minisztériumi kutatóintézetekhez kerülnének.)

6/30

„Magyarország a KFI finanszírozás területén az EU országai között az utolsó negyedében foglal helyet, az egy főre jutó KFI ráfordítás sorrendjében a 20. helyen áll...”

Ezen aligha segít az, ha megvonjuk az akadémiai intézetek dologi kiadásokra rendelkezésre álló forrásait.

7/30

2007 óta 18 százalékkal nőtt a kutató-fejlesztők száma országos szinten, míg a felsőoktatásban több éves csökkenés után stabilizálódik, ill. növekedésnek indult a tényleges létszám.”

Nem tűnik megalapozott gyógy módnak, ez a 'Verjük szét, amit eddig is fejlesztettünk, csapjuk hozzá ahhoz, ami eddig csökkent'

8/30

„Magyarország célkitűzése 1,8% 2020-ban, amelynek eléréséhez a 2017-es értékhez képest 330 milliárd Ft növekedés szükséges”

Akkor első lépésként minden további értékelést megelőzve elvonjuk a kutatóhálózat dologi kiadásainak a fedezetét?.

9/30

„□ Az EU országokban jelentősen átstrukturálódott a KFI ráfordítások szerkezete: a teljes ráfordítás 2/3-át a vállalatok, 1/3-t a közfinanszírozású kutatóhelyek kiadásai képezik.”

„□ Magyarországon ezt a szintet “túlteljesítettük” – a teljes ráfordítás 3/4 -t a vállalatok érték el.”

„□ A fenti helyzet okozta aránytalanság az állami, elsősorban az egyetemi kutatóhelyek versenyképességének erőteljes csökkenését okozza.”

Mi sem természetesebb reakció erre, mint a versenyképesebb akadémiai kutatóhelyek átcsoportosítása a csökkent versenyképességű egyetemekhez, illetve az állami kiadások megvonása a kutatóintézetektől? Ld. 13/30 Fő célok: „A kutatás-fejlesztés és innovációs ökoszisztéma központi elemét a felsőoktatási intézmények képezik”

11/30

„Mind a felsőoktatási mind a költségvetési szektorban az állami források mérséklődése illetve ingadozása mellett csökken a vállalati források összege, amely arra utal, hogy szorosan együtt mozog az állami és a vállalati forrás nagysága”

„A vállalati KFI-t ösztönző állami támogatások növelése (megfelelő, az együttműködések előtérbe helyező intézkedésekkel) minden szereplő versenyképességét növeli.”

Súlyosan hibás következtetés. Abból, hogy a felsőoktatási és akadémiai szektorba áramló állami pénz csökkenése következtében a vállalati források is csökkennek, egyáltalán nem következik, hogy a vállalatok KFI tevékenységébe forgatott állami pénzek növelnék a felsőoktatás és az akadémiai kutatóhelyek versenyképességét.

15/30

„Innováció és tudománypolitika: javasolt eszközök/projektek/intézkedések (2/2)”

„A KFI ökoszisztéma központi elemei a felsőoktatási intézmények” 12)–17)

Valamennyi felsorolt elem vagy intézményrendszeri átalakítás, vagy gyakorlatorientált, közvetlen vállalati eredményekre irányuló alkalmazott kutatási/innovációs tevékenység. Ezekre szükség lehet, de teljesen kimaradt az alapkutatások rendszere.

„18) Technológiai és nem-technológiai innováció összekapcsolása (pl. önvezető járművek jogi, etikai, gazdasági kérdései), amely célja a technológiai innovációk társadalmi bevezetésének támogatása és az innováció fogalmának kiterjesztése”

Az a tény, hogy 'A rendszer átalakításának alapelveit' tárgyaló teljes blokkban kizárólag itt és így jelenik meg ('Innováció- és tudománypolitika' alcím alatt) a 'nem-technológiai' KFI, a társadalomtudomány szerepének alapvető félreismerésére és mellőzésére utal.

20/30

Ahol a matematika az 'Ipar és digitalizáció' tématerület egy alcsoportja...

29/30

„Lehetőségek – intézmények”

2019 január vége van, egyelőre egy kormány által nem tárgyalt, annak véleményét nem tükröző munkaanyagban szereplő alternatívák jelennek meg a diasor végén. Teljesen érthetetlen, hogy erre hivatkozva a 2019-es költségvetésben szereplő kutatóintézeti kiadások visszatartásra kerülhettek, alapvetően akadályozva az akadémiai intézetek munkáját,